

**ДО**  
**ОБЩИНСКИ СЪВЕТ**  
**СТАРА ЗАГОРА**

## **ПРЕДЛОЖЕНИЕ**

**ОТ ЖИВКО ТОДОРОВ - КМЕТ НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА**

**Относно:** Отчет за изпълнение на Програма за развитие на читалищната дейност в Община Стара Загора за 2014 година

**УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

В изпълнение на Закона за народните читалища, чл.26а(4), Председателите на народните читалища са задължени да представят ежегодно до 31 март пред кмета на Общината и Общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности по Програмата за предходната година и изразходваните от бюджета средства по ал.2 от същия член. В определения от закона срок 59 читалища от Община Стара Загора внесоха отчетните си материали за изминалия период, информацията от които е анализирана и обобщена. В този смисъл законът е относим само за читалищните дейности, осъществени чрез осигурените средства от общинския бюджет за годината. Считам, че така предоставеният синтезиран отчет (съгласно Приложение 1, неразделна част от Решението) дава по-пълна и правдива информация по отношение на цялостната читалищна дейност, включително и тази, реализирана с финансовата субсидия от Община Стара Загора за 2014.

Във връзка с гореизложеното предлагам на Общински съвет Стара Загора да приеме следното

## **РЕШЕНИЕ:**

На основание чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА и във връзка с чл.26 а ал.4 от Закона за народните читалища Общински съвет приема Отчета на Програмата за развитие на читалищната дейност в Община Стара Загора за 2014 г., съгласно Приложение 1, неразделна част от Решението.

**С уважение,**

**ЖИВКО ТОДОРОВ**

*Кмет на Община Стара Загора*

Изготвил: Анелия Овчарова – ст.експерт «Култура и туризъм»

Съгласували:

Иванка Сотирова – заместник-кмет „Хуманитарни дейности“

Диана Атанасова – началник отдел „Култура и туризъм“

Цанка Ганева – директор дирекция „ФБСД“

Мария Боянова - ВРИД началник отдел „Правно-нормативно обслужване“

**ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА  
ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА ЗА 2014 Г.**

Читалищата са уникален роден феномен, възникнал преди повече от 150 години, в епохата на Възраждането. В своята дългогодишна история те са имали съществена роля в развитието на българското самосъзнание и в усилията за съхраняването на нашата духовност. Независимо от редицата изпитания и трудности в своя път, те са успели да запазят своята изначална същност на културно-просветни средища с много силно изразени социални функции. В последните няколко десетилетия все повече започва да се налага образът на съвременното читалище като информационен център, като място, достъпно за хора от различна възраст и с различни интереси, място, където книгата съжителства с компютъра, интернет и най-новите информационни технологии.

Към 31.12.2014 г. на територията на Община Стара Загора има регистрирани 61 читалища, от които 11 в града и 50 в селата. На 27.01.2014 година, в изпълнение на Заповед №10-00-158/27.01.2014 г. на Кмета на Община Стара Загора, на свое заседание назначената Комисия разпредели между читалищата на територията на Общината определената им с РМС № 249/23.04.2013 г., изм.РМС 658/31.10.2013г. бюджетна субсидия като делегирани държавни дейности.

Читалищата в Община Стара Загора са с различна големина, специфика, възможности и характеристики, породени от различни фактори и дадености. Те обслужват над 160 000 жители на Общината, от които около 22 000 живеят в селата. По данни, подадени от читалищата, към настоящия момент действителните читалищни членове са 3 039 в селата и 1 403 в града. Интересна е в това отношение трайната тенденция в най-малките населени места читалищата да имат най-много действителни членове – НЧ „Съзнание – 1938“ с. Руманя, НЧ „Св.Патр.Евтимий – 1935“ с.Борово, НЧ „Просвета – 1898“ с.Сладък кладенец, където над 80% от жителите на селото са читалищни членове. Този факт, както и това, че читалищата в най-малките населени места като Лясково, Петрово, Малко Кадиево, Казанка и др. са с много добри показатели, много осмислена и съобразена с конкретните дадености и потребности на населеното място социална и културно-информационна дейност, както и отчетения висок членски внос, показват положителното отношение на самата общност към читалището. От по-големите читалища също има такива, които се открояват на фона на останалите по отношение на своята активност, на организираните и проведени мероприятия през годината, на подаваната навреме информация и документация и т.н. Такива са НЧ „Пробуда-1928“ с.Змейово, НЧ „Димитър Наумов-1908“ с.Преславен, НЧ

„Св.Св.Кирил и Методий-1921“ с.Малка Верея и др. Тук е мястото и да направим обобщаващия извод, който следва от изложените по-горе данни – там, където различните институции и читалищните настоятелства по места са постигнали консолидация, работят заедно и следват общата си цел – положителните резултати не закъсняват.

От 11-те читалища в града 9 са действащи - НЧ ”Г.Илиев” не се е пререгистрирало в законовия срок и към настоящия момент за него тече процедура по чл.27, ал.1, т.3 и 4 от Закона за народните читалища, а НЧ „Св.Св.Кирил и Методий 2013“ все още е в процес на институционално и организационно укрепване. От действащите читалища в града всички, с изключение на най-младото читалище НЧ „Тракия-2013“, разполагат с предоставена общинска база.

Все още в пет от селата в Общината няма възстановени читалища – Воденичарово, Пъстрово, Люляк, Колена и Ловец. В четири има по две читалища – Преславен, Калояновец, Яворово и Ракитница. Три от новосъздадените не разполагат с база за дейност – „Свети Игнатий Старозагорски – 2010“, Преславен, „Родолюбци – 2010“, Калояновец и „Ахинора – 2006“, Яворово. Субсидираната численост за 2014 г. е 116 бройки, а сумата на предоставената им субсидия, като делегирани от държавата дейности, възлиза на 742 400 лв. при 6 400 лв. за един стандарт.

Народните читалища, като независими културни институции, имат големи възможности, дадени им от Закона за народните читалища, но, за съжаление, на този етап настоятелствата по места не се възползват от тези законови предимства. Това в особена степен важи по отношение на различните начини и форми за финансирането им. Някои от читалищата, като НЧ „Развитие 1878“ с. Дълбоки успява да подпомогне финансово своята дейност чрез различни приходи от концертна дейност, други пък разчитат на щедростта на местни спонсори и спомоществователи, които са съпричастни с дейността на читалището и подпомагат според възможностите си различни празници и събития. Интересна в това отношение е идеята на настоятелството на НЧ „Св.Кирил и Методий-2010“ с. Борилово, което през миналата година се е опитало да самофинансира своята дейност чрез засаждането на определена площ с подправки, но, поради неподходящи природни условия, начинанието не се е увенчало с очаквания успех.

Забелязва се трайната тенденция за липса на активност по отношение на търсенето и работата по подходящи проекти. Изключение в тази посока правят библиотеката при НЧ „Родина-1860“ и част от по-големите читалища по селата. През 2014 година Министерството на културата предостави на читалищата възможност да кандидатстват за отпускане на допълваща целева субсидия в три тематични области:

1. Частични ремонтни дейности по сградите на читалищата и вътрешен интериор на сценичните и библиотечни пространства – до 30 000 лева.
2. Художествено-творческа дейност и попълване на библиотечния фонд – до 20 000 лева.
3. Техническо оборудване и библиотечен софтуер – до 5 000 лева.

80% от читалищата в Община Стара Загора – 7 градски и 34 от селата, подадоха своите проектни предложения, изисквани документи и подкрепящи писма. За съжаление, обаче, само 2 от читалищата бяха одобрени от Министерството на културата– НЧ „Родина - 1860“ – за закупуване на книги за нуждите на библиотеката на стойност 2 000 лева и НЧ „Пробуда - 1927“ с.Остра могила – за ремонтни дейности на стойност 3 000 лева.

Друг слаб момент, който чрез взаимните усилия и препоръки на отдел „Култура и туризъм“ и ръководствата на читалищата по места, започна постепенно да се преодолява, е недостатъчната и ненавременна реклама на това, което се инициира и случва в малките населени места. Многократно през година бяха осъществени разговори и срещи между двете страни с цел читалищните настоятелства да се убедят, че е необходимо и полезно за всички тяхната дейност да намира място в различни сайтове, в това число сайта на Община Стара Загора и Туристическия информационен център, както и на страниците на местни вестници. Съвместните усилия в тази посока дадоха положителен резултат и вече все по-осезаемо се усеща присъствието на читалищната институция в медиите. С цел популяризиране на най-значимите празници, организирани от читалищата в Община Стара Загора, през 2014 година бе разработен за пръв път туристически продукт, свързан с възможностите за туризъм в селата на Общината – фолклорни традиции, музейни сбирки, културно-историческо и природно наследство, местна кухня и занаяти, традиционни празници и др. Рекламната брошура бе изготвена съвместно с ТИЦ Стара Загора и РЕКИЦ „Читалища“ и в нея намериха място 8 от най-атраktivните и интересни празници, организирани от читалищата, а именно:

- 1.Празникът „Трифон Зарезан“ - НЧ „Св.Св.Кирил и Методий-1921“ с. Малка Верея
- 2.„Гергьовден“ и Ансамбъл „Дълбоки“ - НЧ „Развитие – 1878“ с.Дълбоки
- 3.Празник на черешата - НЧ „Изгрев – 1921“ с. Кирилово

4. Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“ - НЧ „Христо Ботев – 1952“, Старозагорски минерални бани

5. Национален Енъовденски събор на българския фолклор и българските традиционни ястия - НЧ „Христо Ботев – 1928“ с.Пряпорец, НЧ „Пробуда – 1928“ с. Змейово и НЧ „Св.Св.Кирил и Методий – 2010“ с.Борилово

6. Празник на ориза - НЧ „Съзнание – 1933“, с.Християново

7. Празник на райската ябълка - НЧ „Стефан Генчев – 1901, с.Хрищени

8. Празник на пелина и историко-етнографска изложба „Бит и душевност“ - НЧ „Пробуда – 1928“, с.Змейово.

Рекламната брошура бе отпечатана в тираж от 1 000 бройки, като част от тях бяха дадени на самите читалища, включени в брошурата, да популяризират сами своята дейност.

## **ЧИТАЛИЩЕТО – МЯСТО ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ. ЧИТАЛИЩНАТА БИБЛИОТЕКА – СЪВРЕМЕНЕН ОБЩЕСТВЕН И ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР**

Традиционно в представите на всеки библиотеката е място, където можеш да намериш различни книги, вестници и списания, които да прочетеш, или да вземеш в къщи за определен срок. Съвременните изисквания към читалищната библиотека, обаче, са много по-високи и са свързани с превръщането ѝ в модерен привлекателен информационен център. Именно тази отговорна и сериозна задача е изведена като един от приоритетите в дейността на читалищата.

В Община Стара Загора, към регистрираните 61 читалища има действащи 52 библиотеки - 5 от тях са в града и 47 в селата. Библиотеките разполагат с над 612 217 тома библиотечен фонд, от който 368 709 тома в библиотеките от града и 243 508 тома в библиотеките от селата. От градските библиотеки с най-богат фонд е библиотеката при НЧ „Родина – 1860“ – 298 129 библиотечни единици. През изминалата година от покупка и дарение са постъпили общо 1506 т. библиотечни документи на стойност 17 526 лв. С помощта на чуждестранни доброволци от Центъра за европейски инициативи – клон Стара Загора, са сканирани 6 367 страници – книги и периодика от фонд „Краезнание“. През отчетената година са обслужвани 3 107 читатели и потребители на библиотечно-информационни услуги, от които 2 365 с годишна

читателска карта и 742 с временни. Регистрирани са 49 921 посещения, а заетите библиотечни документи са 104 526 библиотечни единици. Библиотеката обслужва граждани от всички възрасти, като приоритет са най-малките читатели. Централната библиотека е достъпна за хора с физически и зрителни увреждания и разполага със софтуер за незрящи. През 2014 година се дообзаведе и откри нова база за библиотечен филиал и работа с представители на етническите общности.

Центърът за доброволци към Библиотека „Родина“ спечели проект „Зелени идеи“, финансиран от Националния алианс за работа с доброволци, като основната цел на проекта бе чрез разпространение на информационни материали да се популяризират идеите за опазване на околната среда, а чрез кампанията „Лист по лист“ за ежемесечно сбиране на хартия бяха събрани средства за реставрация и консервация на най-пострадалите от влиянието на времето ценни екземпляри от колекциите „Краезнание“ и „Редки и ценни документи“ в Библиотеката.

От библиотеките в селата най-много книжен фонд притежава тази при НЧ „Развитие 1878“ с.Дълбоки – 22 441 единици от всички отрасли на знанието, със самостоятелен детски отдел, отдел изкуство и читалня.

През отчетния период има набавени 5 180 библиотечни материали /1 972 в читалищните библиотеки на града и 4 281 в читалищните библиотеки от селата/. Част от набавените през годината материали са новозакупена литература, а другата част е дарена. Прави впечатление, че в сравнение с данните от предходната година, читалищните библиотеки по селата са увеличили своя фонд с около 1 000 книги, една положителна тенденция, която показва, че има търсене и интерес към нови и актуални заглавия. Община Стара Загора също има своя принос в обогатяването на фонда на библиотеките, като за изминалата година направи няколко дарения на различни по тематика книги, предимно българска класика и именити старозагорски майстори на перото. За 1 ноември, Ден на народните будители и Празник на народните читалища, по инициатива на кмета на Община Стара Загора, всички читалища получиха подаръци – по един комплект от книгите „Бойните маршове за честа и славата на България“ и „Българските бойни знамена“.

За популяризирането на новите заглавия и провокиране на читателския интерес допринасят и различните инициативи на читалищата по места – интересни представяния на книги, тематични кътове, срещи с творци и т.н. Тук е мястото да отбележим и ролята на стартиралите през 2014 година гостувания на съвмеренни старозагорски поети по селата в Общината, по инициатива на НЧ „Николай Лилиев-2005“ и Дружеството на поетите в Стара Загора. Такива творчески срещи бяха организирани и проведени в селата Казанка, Старозагорски минерални бани, Яворово, Оряховица и Змейово при голям интерес от местното население.

През 2014 година стартира и нов национален поетичен конкурс на името на нашия именит старозагорски поет-символист Николай Лилив, организиран от Дружество на писателите Стара Загора, Фондация „Космос“, НЧ „Николай Лилив – 2005“, в. „Литературен глас“ и сп. „Птици в нощта“. Повече от 150 поети, на възраст от 16 до 82 години, пратиха своите лирични откровения за конкурса, а отчитането и награждаването на отличените творци бе на 26-ти май, рождената дата на Николай Лилив.

По отношение на техническите средства, по-голямата част от читалищата вече разполагат с такива – компютър с достъп до интернет, принтер, ксерокс и др., благодарение на Министерството на културата и регулярните сесии за допълващи субсидии, програма „Глобални библиотеки“ и със съдействието на Община Стара Загора. Към отчетния период много малко от читалищата в Общината все още не притежават компютърна конфигурация. Пълна степен на автоматизация имат библиотеките в градските читалища, от библиотеките в селата - библиотеката към НЧ „Възраждане 1927“ с. Калояновец. Четири от библиотеките в селата все още работят за достигане на пълната автоматизация на библиотечния процес.

**ЧИТАЛИЩЕТО - МОСТ МЕЖДУ МИНАЛО И НАСТОЯЩЕ**  
**РАЗВИТИЕ НА ЛЮБИТЕЛСКОТО ТВОРЧЕСТВО,**  
**ОПАЗВАНЕ И ПРЕДАВАНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО**  
**НАСЛЕДСТВО**

Популяризирането и развитието на любителското художествено творчество е една от най-важните задачи на читалищата по места. То дава възможности за изява на хора от различни възрасти, с различни интереси, с различни потребности, т.е. по своята същност то е най-масовата и широкодостъпна творческа форма, която спомага за интеграцията и приобщаването на жителите на населеното място.

В читалищата от Община Стара Загора съществуват временно действащи и постоянни художествено-творчески колективи. Най-много действащи формации в градските читалища съществуват при НЧ „Родина 1860“ и НЧ „Св.Климент Охридски 1858“. Към НЧ „Родина 1860“ има действащи 4 школи – музикална, езикова, по изобразително изкуство и балетна, и 10 клубове и творчески формации. При НЧ „Св.Кл.Охридски 1858“ – 7 постоянни формации, 4 школи – по изобразително изкуство, по китара, по пиано и фолклорна танцова школа, и 15 клубове и дружества, а лидер в това отношение при читалищата от селата е НЧ „Развитие 1878“ Дълбоки - 7 постоянно действащи колективи.



Едни от най-големите и активно присъстващи в културния афиш на Община Стара Загора творчески формации, състави и клубове са: в града – към НЧ „Родина - 1860“ ВС „Усмивки“, хор „Жарава“, смесен хор „Родина“, клуб „Млад писател“, МТС „Сцена 99“, Клуб за български народни танци „Загорци“ – от 2014 година действащ; към НЧ „Св.Кл.Охридски -1858“ - ВС „Розов свят“, Кукерска група и др.; към НЧ „Г.Бакалов 1933“ – ДМФ „Звездопад“ и ДТС „Тракийче“, група „Възраждане“. Гордост на читалището е талантиливата певица Гергана Тодорова от ДМФ „Звездопад“, която достигна до финала на кастинга за млади дарования „Избор на сценична партньорка на г-н Андреев“ в „Шоуто на Слави“ и която, през 2014 година участва в международния музикален фестивал „Златен микрофон“ в Словения и в XII-ия международен конкурс за поп и джаз изпълнители „Сребърна Янтра“ във Велико Търново, от където донесе награда за най-добро изпълнение в своята възрастова група.

През 2014 година част от формациите при НЧ „Родина 1860“ се представиха на престижни международни фестивали – Детско-юношеският хор „Жарава“ и хор „Родина“ в Турция, а Вокална студия „Усмивки“ – в Гърция. Малките танцьори от състав „Тракийче“ при НЧ „Г.Бакалов 1933“ бяха посланици на българския фолклор на фестивалите в Газиантеп и Анталия, Република Турция.

От представените отчети на читалищата може да се направи обобщението, че през 2014 г. на територията на Община Стара Загора са работили и 3 ансамбъла – АНПТ „Зорница“ при НЧ „Кл.Охридски 1858“ Стара Загора, Ансамбъл „Дълбоки“ при НЧ „Развитие 1878“ с.Дълбоки, от 2014 година Ансамбъл „Нашенци“ е към НЧ „Пробуда 1928“ Змейово.

Постоянно действащите състави в селата са 58 - певчески, фолклорни, битови, музикални, танцови и театрални групи /в т.ч. и споменатите по-горе 7 постоянно действащи любителски групи в НЧ „Развитие – 1878“ с.Дълбоки/. С много отличия и награди от национални и международни конкурси и фестивали са групите в Калояновец – за обработен фолклор при НЧ „Възраждане 1927“ и за автентичен фолклор при НЧ „Родолюбци 2010“, която за 2014 година записа няколко престижни участия и още толкова медали, дипломи и отличия. С много добри резултати са певческите групи от Яворово – и двете читалища.

На територията на общината има 55 временно действащи групи – лазарски и коледарски, свързани с празнично-обредния календар.

В града има създадени и действат 24 клубове и кръжоци, а в селата – 51.

Деветото издание на Националния тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“ на Старозагорските минерални бани беше един от акцентите в културния афиш на Община Стара Загора за 2014 година. Голяма част от читалищните фолклорни групи и танцови формации се изяха на двете сцени на форума, а някои от тях отнесоха

заслужено и награди – мъжката група към АНПТ „Зорница“ при НЧ „Св.Кл.Охридски 1858“, певческите групи при НЧ „Възраждане 1927“ с.Калояновец, НЧ „Родолюбци 2010“ с.Калояновец, НЧ „Съзнание-1900“ с.Казанка и НЧ „Пробуда-1925“ с.Яворово.

През 2014 г. три читалища от Общината отбелязоха празнично годишнини от основаването им:

95 години НЧ „Светлина - 1919“ с. Лозен

85 години НЧ „Христо Ботев - 1929“ с .Братя Кунчеви

85 години НЧ „Митьо Станев - 1929“ с. Малко Кадиево

Планираното честване на 70-годишнината от създаването на Ансамбъл „Дълбоки“ при НЧ „Развитие-1878“ не можа да се проведе и е отложено за 2015 година.

През 2014 година Община Стара Загора, със средствата от 25 000 лева, подпомогна финансово част от по-значимите празници и инициативи, включени в Културния календар за 2014 година.

Трифон Зарезан, Празник на с. Малка Верея /1.02./

Трифон Зарезан - Общоградски празник /14.02/

Празник на Зоопарка. Ден на мартеницата. /01.03/

„Аз съм българче, обичам...“ – изложба – ШИИ „Родина” /03.03/

XVI-ти Фестивал на маскарадните игри с международно участие – /09.03/  
Сирни Заговезни – народно веселие в кв.”Железник” - НЧ „Железник 1988”

„Четяща Стара Загора“ – IX –ти Маратон на четенето 23 април

Детско-юношески фолклорен празник „Изворът да не пресъхва” – НЧ „Развитие 1878” с. Дълбоки

Великденски празници

6 май Гергьовден

Програма „24 май – Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост“

Втори национален конкурс за вокалните групи с международно участие „Хармония“

19 юни – Празник на кв. „Зора”

Четвърти Национален Еньовденски събор на българския фолклор и българските традиционни ястия

02.08. – Празник на с. Калитиново /в програмата за честване на 31 юли 1877 – 137 г. от боевете за Стара Загора/

IX Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“ – 09.08.

Програма „5 октомври – Ден на Стара Загора“

Програма „1 ноември – Празник на народните будители“

Програма „Коледни празници“

През 2014 година продължи тенденцията да се обогатяват тематичните празници в някои от селата, които стартираха преди няколко години – Празник на черешата - с.Кирилово, Празник на ориза – с.Християново, Празник на райската ябълка – с.Хрищени, Празник на рибата – с.Калояновец, Празник на пелина – с.Змейово и др. През изминалата година към тези вече утвърдени празници, НЧ „Димитър Наумов-1908“ с.Преславен добави и още един – „Празник на житото – пътя на хляба“, чието първо издание стартира много успешно, а амбициозните организатори на проявата дадоха сериозна заявка, че имат волята и готовността да продължат да го развиват.

По предварителна заявка и изготвен график през 2014 година Фолклорен ансамбъл „Загоре“ гостува с програма на част от празниците в селата – Арнаутито, Малко Кадиево, Могила, Памукчии, Борилово, Казанка, Преславен, Маджерито, Лозен, Пшеничево, Сулица и др. Ансамбълът участва традиционно и в големите празници в кварталите на града – „Железник“, „Зора“ и „Кольо Ганчев“.

Опазването на нематериалното културно наследство е сред най-съществените и отговорни задачи, отредени на читалищата. За насърчаването и съхраняването на тези знания и умения - уникалните родни обичаи, традиции, песни, танци и занаяти. - част от културното ни наследство – е необходимо да се обединят усилията и ресурсите на много хора и институции – както на местно, така и на национално ниво. През 2014 година Министерството на културата обяви кампания за представяне на лица и групи, които владеят във висша степен традиционни знания и умения в някоя от областите на нематериалното културно наследство. Две читалища от Община Стара Загора подадоха своите кандидатури за включване в Националната представителна листа на „Живите човешки съкровища 2014“ – НЧ „Развитие 1878“ с.Дълбоки с „Гергьовден в Дълбоки“ и НЧ „Пробуда 1928“ с. Змейово и Ансамбъл „Нашенци“ с „Цъфнало бяло кокиче“. За съжаление, на регионално ниво през селекцията премина само читалището в село Дълбоки, което ни представи на национално ниво, но на този етап не беше одобрено от експертната комисия.

**РАЗВИТИЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ИНФРАСТРУКТУРА  
МОДЕРНИЗИРАНЕ И УКРЕПВАНЕ НА ЧИТАЛИЩАТА КАТО  
САМОУПРАВЛЯВАЩИ СЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРЕВРЪЩАНЕТО ИМ В ЦЕНТЪР ЗА  
РАЗВИТИЕ НА ОБЩНОСТТА ПО МЕСТА**

Без съмнение, за разгръщане на по-широкомащабна и смислена дейност от всяко едно читалище, от голямо значение е наличието на подходяща база. Базата, в която се помещава читалището, е много важна предпоставка за превръщането му в съвременен културно-образователен и социален център, предлагащ достъп до информация,

разпространение на книги, занимания по интереси и др. на всички възрастови групи от населението.

През 2014 г., със средства от 100 000 лева от бюджета на Община Стара Загора, бяха ремонтирани пет читалищни бази - НЧ „Просвета-1930“ с.Плоска могила, НЧ „Светлина-1919“ с.Лозен, НЧ „Пробуда-1927“ с.Горно Ботево, НЧ „Св.Климент Охридски-1930“ с.Могила и НЧ „Развитие 1878“ с.Дълбоки. По проект „Красива България“ бе извършен ремонт на НЧ „Св. Климент Охридски-1858“ Стара Загора на стойност 298 000 лева.

Проблемите с предоставената на читалищата по места база и нейната поддръжка обаче, не са ангажимент само на Община Стара Загора. Похвално е, че част от ръководствата на читалищата проявяват нужната отговорност, опитвайки се сами – чрез доброволен труд, осигуряване на средства или материали от различни спонсори – да ремонтират и освежат частично ползваните от тях бази. Тази инициатива е без съмнение положителна, но не е напълно достатъчна. Читалищата би трябвало да бъдат още по-активни в търсенето и разработването на подходящи проекти от Министерство на културата, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на регионалното развитие и благоустройството и други.

През следващата 2016 година изтича 7-годишният срок, даден от Закона за обществените библиотеки от 2009 година, за изпълняващите длъжността „Библиотекар“ да придобият нужния за целта образователен ценз. В тази връзка бяха проведени през 2014 година обучителни семинари, свързани с различни направления на читалищната дейност. Програмата бе разработена и реализирана от Община Стара Загора, Методически отдел при РБ „Захарий Княжески“ и РЕКИЦ „Читалища“, със съдействието на експерти и специалисти от Библиотека „Родина“, Регионален исторически музей, Областен информационен център и др:

1. Обучителен практикум на начинаещи читалищни библиотекари (без квалификация).
2. Тематично обучение Организация на библиотечния фонд за библиотекари от обществени библиотеки.
3. Дейности по партньорски инициативи в помощ на библиотеките от през 2014 г.
4. Стимулиране на ранното детско развитие в библиотечна среда. Библиотечни програми за насърчаване на детското четене – добри практики.
5. Как нашето събитие да бъде забелязано от медиите. Съвети и насоки за популяризиране дейността на читалищата.
6. Подготовка за Копривница и норми за включване в списъка на „Живи човешки съкровища“.

Сред акцентите в обучителната програма за 2014 година бе провеждането на семинар на тема: „Мястото и ролята на Народните читалища в националната стратегия за учене през целия живот 2014-2020 г.“. Срещата се проведе в залата на Регионална библиотека „Захарий Княжески“ и на нея лектор и гост бе д-р Силва Хачерян – държавен експерт в Министерството на културата.

И през 2014 година библиотеката при НЧ „Христо Ботев-1952“ Старозагорски минерални бани работи по проекта „Електронна краеведска библиотека“ като партньор на РБ „Захарий Княжески“, а библиотеките към НЧ „Стефан Генчев-1901“, с. Хрищени, НЧ „Възраждане-1927“ с. Калояновец и НЧ „Изгрев-1921“ с. Кирилово бяха партньори на библиотека „Родина“ по проекта „Старозагорска е-памет“.

Направеният задълбочен и прецизен анализ на представените отчети на читалищата от Община Стара Загора и обобщените резултати от 2014 година водят до следните изводи: Община Стара Загора разполага с добре развита читалищна мрежа. Читалищата са едни от най-лесно достъпните и предпочитани НПО по места. Независимо от различната им вътрешна структура, големина, целеви обхват, от своеобразната им творческа специфика и предпочетени художествени формати, водеща при всички е целта да докажат и утвърдят мястото си сред отделната общност. В болшинството от селата те са единствените културно-образователни средища, което прави техните ръководства особено отговорни към нуждите и потребностите на населението, което обслужват. Самостоятелността, която Законът за народните читалища гарантира на тези духовни центрове по места, е важен и съществен момент, който винаги се съблюдава от Община Стара Загора, но, за съжаление не се използва в достатъчна степен от самите читалища. Необходимо е, много съвестно и отговорно, да се търсят нови и атрактивни форми за работа с потребителите на читалищни услуги, да се организират интересни събития и празници, да се насочат повече усилия към разработването на различни подходящи проекти, да се работи целенасочено и ангажирано за превръщането на читалището в съвременен информационен център.